Αρης Μαραγκόπουλος «Οι περισσότεροι ως πολιτικό αντιλαμβάνονται το “αριστερό”»

Πηγή: ΤΑ ΝΕΑ ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ **Σελ.:** 76-77 **Ημερομηνία έκδοσης:** 18-10-2025

Αρθρογράφος: **Επιφάνεια:** 1400.69 cm² **Κυκλοφορία:** 24590

Θέματα: ΜΟΤΙΒΟ ΕΚΔΟΤΙΚΗ

Αρης Μαραγκόπουλος

«Οι περισσότεροι ως πολιτικό αντιλαμβάνονται το “αριστερό”»

Ο συγγραφέας και εκδότης μιλά στο «Βιβλιοδρόμιο» με αφορμή την κυκλοφορία του βιβλίου του «Απάρνηση», με το οποίο συμπληρώνει την «Τριλογία των Κολυμπητών», ένα λαβυρινθικό οδοιπορικό από το πρόσφατο παρελθόν της κρίσης μέχρι το αινιγματικό σήμερα

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΝ
ΝΙΚΟ ΚΟΥΡΜΟΥΛΗ

Με το μυθιστόρημα «Απάρνηση» (Τόπος) που κυκλοφόρησε πρόσφατα, ο συγγραφέας και εκδότης Αρης Μαραγκόπουλος συμπληρώνει την «Τριλογία των Κολυμπητών» (έχουν προηγηθεί τα «Φλλσστ, φλλσστ, φλλλσσστ» και «Ω! Τι υπέροχη εκδρομή!»). Ενα λαβυρινθικό οδοιπορικό από το πρόσφατο παρελθόν της κρίσης μέχρι το αινιγματικό σήμερα. Ενας κόσμος που βρίσκεται σε αναβρασμό: καταρρέει, χρεοκοπεί. Οι άνθρωποι στο μεταίχμιο της ζήσης αλλά και της πνευματικής τους επιβίωσης συνεχίζουν να προβληματίζονται, να ερωτεύονται, να στοχάζονται πάνω στις απώλειες, να γίνονται αυτόπτες μάρτυρες της απορρύθμισης σε κοινωνικό επίπεδο, αλλά και της όποιας ανάτασης.

Μέσα από μια θραυσματική, τεμαχισμένη – επηρεασμένη από το ύφος του Τζέιμς Τζόις – αφήγηση, ο Μαραγκόπουλος μας συστήνει ξανά – και από άλλη οπτική γωνία – τους χειμερινούς κολυμπητές των προηγούμενων βιβλίων της τριλογίας. Οι οποίοι ίσως να βρίσκονται σε ένα τελικό σταυροδρόμι του βίου τους, ενώ παράλληλα ο συγγραφέας «εξετάζει» τη μέχρι τώρα πορεία τους. Ο αρχιτέκτονας που ακολουθεί μια ροκ φωτογράφο στη Νέα Υόρκη, ο συνταξιούχος δάσκαλος που ασχολείται με τη μαναβική, η αιχμάλωτη στην ψυχή πόρνη, η πρόσφυγας από την Τουρκία και άλλοι συνθέτουν ένα παγκοσμιοποιημένο κοινόβιο, που βρίσκεται όμως να κατοικεί σε ένα αντιπαγκοσμιοποιημένο πεδίο. Ανάλογα με τις δυνάμεις που υπάρχουν διαθέσιμες, ο καθένας και η καθεμία αποτελούν ένα μπουλούκι – με τη θεατρική, κοινοτική έννοια – αντικομφορμιστικής σκέψης και διάθεσης. Ανάμεσα στη φυσική ροή της αφήγησης παρεμβάλλονται βινιέτες που «αναμεταδίδουν» μια σειρά από πρόσφατα γεγονότα που απασχολούν ακόμη την κοινή γνώμη. Ενα βιβλίο που δίνει την αίσθηση μιας γενιάς που σκέφτεται από την απ’ έξω.

Ποια είναι τα κύρια πνευματικά χαρακτηριστικά και κατ’ επέκταση πολιτικά της παρατεταμένης κρισιακής περιόδου; Τι βλέπετε να έχει προκύψει τα τελευταία χρόνια και προς ποια κατεύθυνση;

Το προσδόκιμο ζωής κάθε λαού ορίζεται από τον βαθμό ελευθερίας του να παράγει τα αναγκαία για τον βίο, από το ψωμί έως την κουλτούρα και το ήθος του. Οταν ένας λαός απαρνιέται εξ ολοκλήρου αυτόν τον παραγωγικό εαυτό του και παραδίδεται αμαχητί στην όποια «ξένη βοήθεια», σβήνει απ’ τον χάρτη όπως ένα καμένο δάσος. Στη θέση του εγκαθίστανται η ακαλλιέργητη σκέψη, η αφασική τυφλότητα, η άγνοια της Ιστορίας, η επίπλαστη είδηση, η διαφθορά ως αρετή. Κοντά μισό αιώνα τώρα, αντί να καλλιεργούμε επιμελώς τα αναγκαία για τον αυτόχθονα βίο μας, παραδινόμαστε άπραγοι στο αναλώσιμο, εισαγόμενο τίποτε: fast food, fast fuck, fast read, easy money – αυτή η παγκοσμιοποιημένη μονοκαλλιέργεια παρασιτεί στο έδαφος όπου κάποτε ανθούσαν συλλογική γνώση, αυθεντική πνευματικότητα, κοινοτική αλληλεγγύη, αυτό που στην «Απάρνηση» αποκαλείται «λαϊκό πανεπιστήμιο». Συμπέρασμα: πεθαίνουμε ως (τουριστική) χώρα.

Μπορεί να ακούγεται κλισέ, αλλά εσείς πώς ορίζετε το πολιτικό στη λογοτεχνία; Ποια είναι τα κριτήριά σας;

Απαντώ κι εγώ με ένα κλισέ: δεν υπάρχει έργο τέχνης που δεν είναι πολιτικό. Με την ευρεία έννοια, ότι ανταποκρίνεται στη ζωτική ανθρώπινη ανάγκη για αλήθεια και ομορφιά. Βεβαίως, οι περισσότεροι ως πολιτικό αντιλαμβάνονται αποκλειστικά το «αριστερό» έργο. Διορθώνω αυτή τη στενότερη έννοια ορίζοντας ως πολιτικό το έργο που σε κάθε αφήγηση του κόσμου αναδεικνύει με πειστική τέχνη ως πρωταγωνιστή τον παράγοντα Ιστορία.

Το πρόσφατο μυθιστόρημά σας «Απάρνηση» ολοκληρώνει την «Τριλογία των Κολυμπητών». Πείτε μας τους άξονες που πλαισιώνουν την τριλογία...

Κύριο θέμα της τριλογίας, με τους εκτενείς «καταλόγους» αυθεντικών ή αληθοφανών τεκμηρίων («χαρτογραφούν» το κρίσιμο διάστημα από το 2012 έως σήμερα), είναι η αποικιοποιημένη καθημερινότητά μας. Αυτή που ορίζουν η Γκουγκλ, η Αμαζον, η Μπάγερ, η Μονσάντο και εσχάτως η ΤΝ. Η τριλογία αναδεικνύει αυτή την πραγματικότητα στην ελληνική της συνθήκη: με αφηγηματική δεσπόζουσα τη θάλασσα. Στο «Φλλσστ, φλλσστ, φλλλσσστ» οι ηλικιωμένοι ήρωες, στα πρώτα χρόνια της κρίσης, κολυμπούν στα νερά ενός θανάσιμα ερωτικού Σαρωνικού που στο «Ω! Τι υπέροχη εκδρομή!» μετακυλίεται βαθμιαία στη Θάλασσα των Σαργασσών, μια ανεξάντλητη περιοχή κριτικού ανθρωπισμού, η οποία, στην «Απάρνηση», ως κοινός τόπος αλληλέγγυας μαθητείας ελευθερώνει τους νεότερους ήρωες στο αβέβαιο, πλην ακριβά κερδισμένο μέλλον τους...

Τι εκπροσωπεί αυτό το διευρυμένο κοινόβιο (που απαρτίζεται από εργάτες, διανοούμενους αλλά και μετανάστες), καθώς αποτελεί τον φέροντα οργανισμό του βιβλίου;

Δεν πρόκειται για συμβατικό κοινόβιο με παγιωμένα ιδεολογικά χαρακτηριστικά. Η ομορφιά αυτού του κοινοβίου έγκειται στην ανομοιογένειά του, στη συμπεριληπτικότητά του, στις συγκρούσεις του. Είναι αποτέλεσμα της (ιδιότροπης) ελληνικής συνθήκης που ανέφερα παραπάνω. Συγκροτείται απροσχεδίαστα ως σανίδα σωτηρίας σε χώρα που βυθίζεται στην ίδια της τη θάλασσα. Τα μέλη του συνδέει άρρηκτα ένα κοινό χαρακτηριστικό: αποδέχονται τον άλλον ως αυτό που είναι, όχι ως αυτό που θα ήθελαν να είναι. Αυτό σημαίνει ότι, στην εξέλιξη της πλοκής, ο καθένας τους δοκιμάζεται μέσα από δύσκολες υπερβάσεις προκειμένου να απαρνηθεί τον κατά περίπτωση ακαλλιέργητο, ρατσιστή, ξενόφοβο, μικροαστό έλληνα εαυτό του.

Η αφήγησή σας ξεχωρίζει από τα τρέχοντα δεδομένα. Αφαιρετικές βινιέτες που συνθέτουν ένα «ντοκιμαντέρ» για το πώς αντιλαμβάνεστε τον κόσμο σήμερα. Μπορείτε να πείτε περισσότερα για την αφηγηματική σας προσέγγιση;

Οι βινιέτες αισθημάτων, καημών, διεκδικήσεων, μικροϊστοριών των ηρώων καταγράφονται περίπου ως αρχαιολογικά ευρήματα. Ωσάν δηλαδή το παρόν μας να έχει προ πολλού καταστεί ανιστόρητο παρελθόν, οπότε απαιτεί τη συνδρομή της αρχαιολογικής σκαπάνης για να το κατανοήσουμε. Η Ιστορία του μέλλοντος θα καταγράψει την εποχή μας. Πώς θα την καταγράψει; Πώς θα μιλήσει για τη μητέρα που έχασε την κόρη της επειδή κάποιος φονταμενταλιστής άρχισε να πυροβολεί τυφλά σε αγορά της Δυτικής Ευρώ-

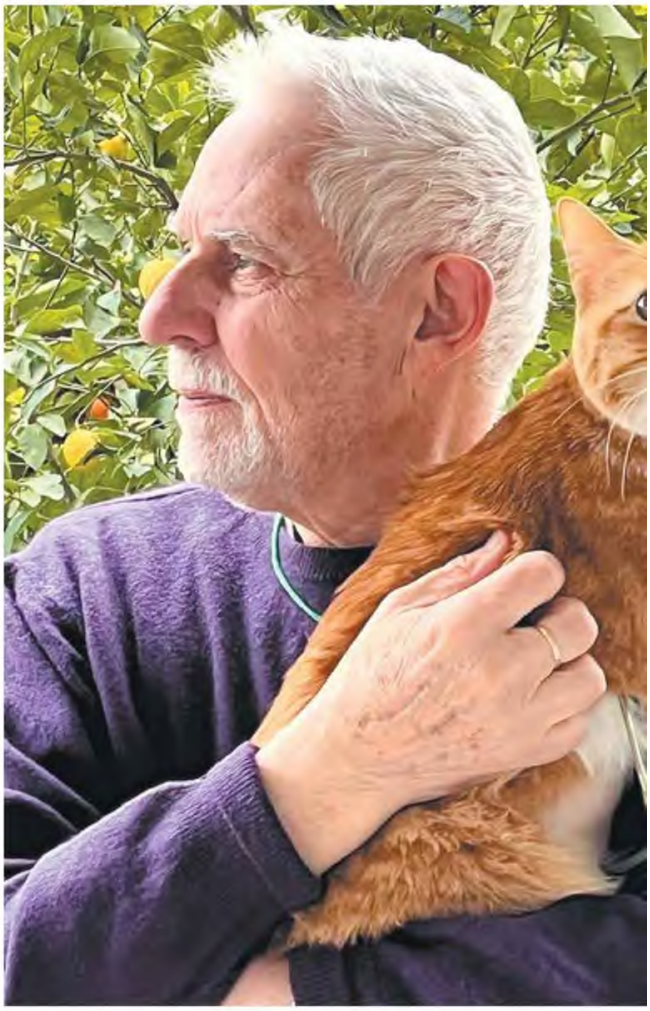

Αρης Μαραγκόπουλος «Οι περισσότεροι ως πολιτικό αντιλαμβάνονται το “αριστερό”»

Πηγή: ΤΑ ΝΕΑ ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ **Σελ.:** 76-77 **Ημερομηνία έκδοσης:** 18-10-2025

Ο 77χρονος Αρης Μαραγκόπουλος, εδώ φωτογραφισμένος με τον αγαπημένο του γάτο, τον Τζόις, έχει εκδώσει περισσότερα από είκοσι βιβλία πεζογραφίας, κριτικής και τέχνης, και πάνω από δέκα μεταφράσεις (από τα γαλλικά και τα αγγλικά). Ασκεί κριτική σε θέματα κουλτούρας, ιδεών και πολιτισμού στον Τύπο. Είναι ιδρυτικό στέλεχος των εκδόσεων Τόπος

πης; Πώς θα μιλήσει για το ταλαντούχο αγόρι στη Γάζα που έπαιζε βιολί από πέντε ετών και που στα οκτώ του χρόνια μια οβίδα τού έκοψε τα χέρια; Πώς θα χωθεί βαθιά στα σπίτια όπου κάποτε ζούσαν 57 άνθρωποι ώστε να καταγράψει μέσα από τις καρβουνιασμένες ψυχές των δικών τους το ανεπούλωτο εθνικό τραύμα; Η Ιστορία καλπάζει, τρέχει πιο γρήγορα από εμάς. Το βιβλίο επιχειρεί, με τον τρόπο του «καρέ φιξ», να σταματήσει για λίγο τη μεντιατική ροή των γεγονότων, επιτρέποντας στον αναγνώστη να αναστοχαστεί το παρόν του ως μέλλον.

Μία από τις έννοιες που σας απασχολούν είναι η αριστερή μελαγχολία α λά Εντσο Τραβέρσο. Ποιο το περιεχόμενο αυτής και πού απευθύνεται;

Ανήκω σε μια γενιά που η αριστερή της πλευρά βιώνει το τραύμα του 1989: τη συντριβή της κοινωνικής Ουτοπίας και την εν δόξη απώθησή της στην ιστορική μνήμη. Οπότε, η αδυναμία της γενιάς αυτής, και κυρίως των απογόνων της, να «ονειρευτεί» ξανά το μέλλον μέσα από τη δυναμική του «αριστερού πένθους», όπως προτείνει ο Τραβέρσο, με στοιχειώνει ανέκαθεν. Σε όλα τα μυθιστορήματά μου (και εμφανώς στην «Τριλογία των Κολυμπητών») ο αναγνώστης σταθερά (προ)καλείται να φαντασιωθεί εκ νέου την Ουτοπία υπερβαίνοντας την αδυσώπητα μελαγχολική συνθήκη του παρόντος μας – αυτήν που στην «Απάρνηση» συμβολίζει το «σάβανο - τραχανάς».

Στην «Απάρνηση» πραγματοποιείται κι ένα άτυπο «προσκλητήριο θανόντων» μιας ολόκληρης γενιάς. Πώς σας προκύπτει αυτό;

Αποτελεί βεβαίωση ληξιαρχικής πράξης της γενιάς μου. Και φόρος τιμής. Πώς αλλιώς; Ως γνωστόν, πολλών ανθρώπων τα έργα μας. Πολλών και ωραίων.

Τι μπορεί να κατακτηθεί με διεκδικήσεις σήμερα; Σε μια πολλαπλή δημόσια σφαίρα με καταρρεύσεις και εργαλεία παλιά. Το «σάβανο - τραχανάς» ανατρέπεται;

Οι αναχρονιστικές, γερασμένες δομές έθρεψαν το καταθλιπτικό «σάβανο - τραχανά». Αλλά το γερασμένο τέρας της κοινωνίας μας κλείνει τον κύκλο του, αργοπεθαίνει. Μαζί του συμπαρασύρει όλα τα απηρχαιωμένα «εργαλεία» δεξιά και αριστερά. Αυτό συμβαίνει τώρα. Στον σημερινό παγκοσμιοποιημένο κόσμο κανείς δεν είναι ευχαριστημένος. Κανείς. Ούτε αυτοί που τον κυβερνούν. Το «σάβανο - τραχανάς» διαλύεται, σήπεται. Αργά, βασανιστικά. Κανείς, βεβαίως, δεν γνωρίζει τη συνέχεια. Δεν είναι κακό αυτό. Επιτρέπει νέες προσδοκίες. Ετσι προχωρεί ο κόσμος.

Υστερα από τόσα χρόνια στη συγγραφή και στις εκδόσεις, τι έχει αλλάξει, χαθεί ή κερδηθεί για εσάς; Τελικά τι μένει από το κοσκίνισμα;

Σήμερα, περισσότερο από ποτέ, είναι ορατή η ανάγκη για μια επιτελεστική τέχνη που θα εμπνέει ξανά την Ουτοπία. Οι καιροί απαιτούν μια ριζοσπαστική αναπαράσταση του Πραγματικού σε άμεση σύγκρουση με τη γερασμένη, εικονική / διαδικτυακή / τηλεοπτική αναπαράστασή του. Οι νέοι άνθρωποι, οι καλύτεροι ποιητές, πεζογράφοι, εικαστικοί, χορευτές, το πραγματώνουν ήδη αυτό. Αυτοί ενέπνευσαν την «Απάρνηση», αυτοί, ως πρωτοπορία, θα καταλύσουν την επικράτεια του «σάβανου - τραχανά»!

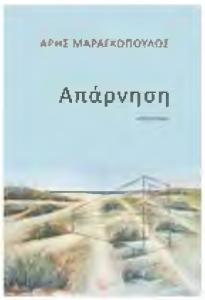

Αρης Μαραγκόπουλος
ΑΠΑΡΝΗΣΗ

Εκδ. Τόπος, 2025, σελ. 376
Τιμή 16,50 ευρώ